

Panorama Zuid-Limburg: hoe, wat en waarom?

Verschillende opgaven en transitie in Zuid-Limburg hebben grote invloed op het ruimtegebruik, zijn vaak vervlochten met elkaar of concurreren om ruimte. Er is daarom een sterke behoefte om deze alle voor Zuid-Limburg relevante ontwikkelingen en opgaven te vertalen in ruimtelijke claims en in een samenhangend en consistent toekomstbeeld te combineren.

In het project Panorama Zuid-Limburg wordt door middel van ontwerpend onderzoek een toekomstbeeld voor Zuid-Limburg in 2050 ontwikkeld. Met Panorama Zuid-Limburg laten we vanuit de specifieke kwaliteiten van Zuid-Limburg beeldend zien welke verschillende toekomstbeelden voor een aantrekkelijk woon- en leefklimaat in een (grensoverschrijdende) regio er in 2050 kunnen zijn. Met een integrale aanpak proberen we de meest relevante ruimteclaims in beeld te brengen, om vervolgens op basis van de belangrijkste beleidskeuzes drie aantrekkelijke en tegelijkertijd onderscheidende toekomstperspectieven op te stellen. Panorama Zuid-Limburg moet de belangrijkste keuzes scherp maken en een goede basis vormen voor een gezamenlijke ruimtelijke ontwikkelstrategie die vanaf 2023 zal worden opgesteld.

In het project werken de Provincie Limburg, het ministerie van Binnenlandse Zaken, diverse Zuid-Limburgse gemeentes en Stadsregio Parkstad Limburg samen onder de vlag van het NOVI-gebied Zuid-Limburg. Bij het ontwerpend onderzoek worden we geholpen door ontwerp bureau PosadMaxwan.

Doel Panorama Zuid-Limburg:

Panorama Zuid-Limburg laat in deze toekomstperspectieven zien waar keuzes gemaakt moeten worden en vormt de basis voor een gezamenlijke ruimtelijke ontwikkelstrategie die in 2023 zal worden opgesteld. Het is hierbij niet de bedoeling een keuze te maken tussen de verschillende toekomstbeelden.

Context Panorama Zuid-Limburg en relatie met NOVI, POVI en RO Brief Minister de Jonge:

Panorama Zuid-Limburg voorziet in meerdere behoeftes en sluit aan bij diverse lopende trajecten:

- Het concretiseert de Rijksinzet vanuit de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) voor Zuid-Limburg door deze uit te werken en te versnellen volgens de prioriteiten en afwegingsprincipes uit de NOVI.
- Het vertaalt de doelstellingen in de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) gebiedsgericht tot toekomstscenario's met keuzemogelijkheden, waarmee tevens invulling wordt gegeven aan [toezegging 8980](#) aan PS bij vaststelling van de POVI op 1/10/2021.
- Het is een wezenlijke (en spannende) sleutel in de aanpak van het NOVI-gebied Zuid-Limburg.
- **Panorama Zuid-Limburg als eerste stap richting een ruimtelijk ontwikkelperspectief:** Panorama Zuid-Limburg is een belangrijke stap in de ambitie van het kabinet om de regie te versterken op de grote uitdagingen in de ruimtelijke ordening in Nederland. Op 17 mei 2022 heeft de minister voor VRO in [een brief aan de Eerste en Tweede Kamer](#) laten weten hoe het kabinet invulling wil geven aan de voornemens in het regeerakkoord. Dit is recent uitgewerkt in het programma NOVEX dat 7 juli jl. is gepresenteerd. Daarin is onder andere aangegeven dat voor 16 NOVEX-gebieden (die voortvloeien uit de NOVI-gebieden) een gezamenlijk ontwikkelperspectief moet worden opgesteld dat de basis moet vormen voor strategische besluiten en uitvoeringsafspraken tussen alle overheden. Zuid-Limburg is één van de 16 NOVEX-gebieden. Per 1 juli 2023 moet dit ontwikkelperspectief voor NOVEX-gebied Zuid-Limburg klaar zijn, zodat dit daarna uitgewerkt kan worden naar uitvoeringsafspraken tussen het Rijk en medeoverheden (en andere regiopartners zoals maatschappelijke organisaties en marktpartijen). Panorama Zuid-Limburg is een belangrijke eerste stap om toe te werken naar dit ontwikkelperspectief.

Eindproducten

Het eindproduct van Panorama Zuid-Limburg zal worden opgeleverd aan het eind van 2022 en bestaat uit twee onderdelen:

1. Een tussentijds discussiestuk met drie samenhangende toekomstscenario's voor Zuid-Limburg waarin de breedte van de keuzemogelijkheden wordt gepresenteerd.
2. Het synthese toekomstscenario in een einddocument dat de aanzet vormt voor een gezamenlijke ruimtelijke ontwikkelstrategie.

Deze eindproducten maken de belangrijkste keuzes scherp en vormen zo een goede basis voor een gezamenlijke ruimtelijke ontwikkelstrategie (oftewel een ruimtelijk arrangement), die in een vervolg op Panorama Zuid-Limburg zal worden opgesteld (o.a. als onderdeel van de door het Rijk geschetste aanpak in de Ruimtelijke ordeningsbrief van 17 mei jl.).

Het maken van keuzes gebeurt hiermee in een vervolgproces, dat ertoe moet leiden dat uiteindelijk een gezamenlijke ruimtelijke ontwikkelstrategie voor Zuid-Limburg in grensoverschrijdende perspectief, die zoveel mogelijk aansluit op ontwikkelingen in het omliggende buitenland, als breed gedragen richtinggevend document wordt vastgesteld door in elk geval de Provincie Limburg en de gemeenten in Zuid-Limburg en bij voorkeur ook wordt onderschreven door het Rijk.